

Økonomi- og arbejdsudbudsvirkninger i *Forberedt på fremtiden VI: Professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser til fremtiden*

Med regeringens reformudspil *Professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser til fremtiden* prioriteres samlet set 2,1 mia. kr. til tiltag på det professions- og erhvervsrettede videregående uddannelsesområde ved fuld indfasning i år 2032, jf. tabel 1.

Tabel 1
Økonomi ved reformen af de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser

Mio. kr., (2025-niveau)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2075
(1) Finansiering	270	360	630	950	1.290	1.680	1.930	2.100	2.250
Direkte provenu som følge af reformelementer ¹	-	-	20	80	340	660	840	900	920
- heraf taxameter	-	-	-	-	70	300	440	480	500
- heraf SU (efter skat og tilbageløb)	-	-	20	80	270	370	400	410	430
Midler fra Universitetsreform ²	220	220	270	270	320	320	320	320	320
Midler fra Folkeskoleaftale ³	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Midler fra SU-reformprovenu ⁴	-	-	80	160	170	200	230	230	230
Midler fra forbedret indkøb på selvejende institutioner	-	100	150	-	-	-	-	-	-
Råderumsfinansiering	-	-	60	390	410	440	480	600	720
(2) Prioriteringer	270	360	630	950	1.290	1.680	1.930	2.100	2.250
Uddannelseskvalitet	210	270	420	660	910	1.050	1.050	1.050	1.060
Nye uddannelsesveje	50	50	60	100	120	280	490	610	690
Efter- og videreuddannelse	-	20	40	70	140	190	230	240	300
Flere internationale studerende	-	-	0	0	10	10	20	20	20
Reserve	-	30	110	120	110	150	140	180	180
Balance (1) – (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Memo: Indirekte provenu fra øget arbejdsudbud som følge af reformelementer¹</i>	-	-	60	200	720	1.030	1.170	1.200	1.390

Anm.: Afrundet til nærmeste 10 mio. kr., hvorfor afvigelser i summer kan forekomme. Der er i reformøkonomien afsat økonomi til implementerings- og administrationsomkostninger i Uddannelses- og Forskningsministeriet svarende til tre årsværk i 2025-2028.

1) Isoleret virkning fra provenuskabende reformelementer, som vedrører, at professionsbacheloruddannelserne fremover tilrettelægges med 15 ECTS færre end i dag, top-up-uddannelserne på erhvervsakademiområdet udfases og de studerende på professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser færdiggør fremover deres uddannelse en måned tidligere som følge af fremrykket studieafslutning med en måned.

2) Der lægges op til udmøntning af investeringer i videregående velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser afsat med *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark* af 2023.

3) Der lægges op til udmøntning af midler til styrket meritlæreruddannelse og videreuddannelse fra *Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram - frihed og fordybelse* af marts 2024.

4) Der lægges op til udmøntning af rammen til børn, unge og uddannelse fra SU-reformen.

Kilde: Egne beregninger.

Prioriteringer

Ud af de samlede prioriteringer på 2.100 mio. kr. i 2032 lægges der op til at prioritere 1.050 mio. kr. i uddannelseskvalitet, herunder flere undervisningstimer og et særskilt løft af de velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser. Derudover prioriteres 610 mio. kr. i nye uddannelsesveje, herunder merituddannelser, uddannelser på deltid og nye erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser. 240 mio. kr. prioriteres til styrket efter- og videreuddannelse, herunder en ny professionsmasteruddannelse og nye etårige overbygningsuddannelser for erhvervsakademiuddannede. Hertil lægges der op til at afsætte 20 mio. kr. til flere internationale studerende. Endelig er der afsat 180 mio. kr. til en reserve, der udmøntes i forhandlingerne.

Finansiering

Der lægges med reformudspillet op til udmøntning af økonomiske rammer fra universitetsreformen, folkeskolens kvalitetsprogram og SU-reformen. I universitetsreformen fra juni 2023 blev der fuldt indfaset afsat 320 mio. kr. årligt til professionsbacheloruddannelserne på velfærdsområdet. I folkeskolens kvalitetsprogram fra marts 2024 blev der fra 2025 og frem afsat 50 mio. kr. årligt til at styrke meritlæreruddannelsen og videreuddannelse. Derudover lægges der fuldt indfaset op til at anvende 230 mio. kr. af det direkte provenu fra SU-reformen fra december 2023. Hertil lægges der op til at anvende 100 mio. kr. i 2026 og 150 mio. kr. i 2027 fra forbedret indkøb på selvejende institutioner.

Med reformen geninvesteres det fulde direkte provenu fra reformelementer, der isoleret set er provenuskabende, *jf. nedenfor*. Hertil tilføres 60 mio. kr. fra råderummet i 2027 stigende til 600 mio. kr. i 2032 og 720 mio. kr. i 2075. Råderumstrækket håndteres inden for de udgiftsmæssige rammer frem mod 2030 (finanspolitisk råderum) og i kommende økonomiske planer i årene efter 2030.

Reformudspillet indebærer, at professionsbacheloruddannelserne fremover tilrettelægges med 15 ECTS færre end i dag, at top-up-uddannelserne på erhvervsakademiområdet udfases, og at de studerende på professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser fremover får fremrykket deres studieafslutning med én måned. Disse reformelementer medfører i 2032 isoleret set et direkte provenu fra taxametre (480 mio. kr.) og SU (410 mio. kr. efter skat og tilbageløb), som geninvesteres. For eksempel geninvesteres de mindre udgifter til SU i bl.a. uddannelseskvalitet. Det indirekte provenu fra samme reformelementer tilgår råderummet.

Arbejdsudbudsvirkning

Reformudspillet vurderes at øge den strukturelle beskæftigelse med ca. 3.600 fuldtidspersoner i 2030 stigende til ca. 3.850 fuldtidspersoner i 2032. I 2075 vurderes reformen at øge den strukturelle beskæftigelse med ca. 4.600 fuldtidspersoner, *jf. tabel 2*.

Virkningerne følger hovedsageligt af tidligere indtræden på arbejdsmarkedet. Dels som følge af forslag om omlægning af uddannelseslandskabet på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelsesområdet, der i gennemsnit medfører tilrettelæggelse af uddannelsesforløb med færre ECTS. Dels som følge af forslag om én måned fremrykket studieafslutning.

Virkningen på det strukturelle antal ledige udgør ca. 150 helårspersoner i 2030 stigende til ca. 250 helårspersoner i 2075.

Tabel 2

Virkning på strukturel beskæftigelse og det strukturelle antal ledige

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2075
Strukturel beskæftigelse (fuldtids-personer)	0	-50	200	750	2.650	3.600	3.750	3.850	4.600
- heraf omlægning af uddannelser på professionsbacheloruddannelsesområdet ¹⁾	0	-50	-100	-100	-150	350	1.100	1.400	1.800
- heraf omlægning af uddannelser på erhvervsakademiuddannelsesområdet ²⁾	0	0	0	450	1.550	1.550	1.250	1.200	1.450
- heraf fremrykket studieafslutning	0	0	250	350	1.150	1.550	1.250	1.150	1.150
- heraf flere internationale studerende	0	0	0	50	100	150	150	150	150
Antal ledige (helårspersoner)	0	0	0	50	150	150	150	150	250

Anm.: Strukturel beskæftigelse og antal ledige er afrundet til nærmeste hele 50 personer.

1) Indeholder den samlede virkning af omlægningen af uddannelser på professionsbacheloruddannelsesområdet, herunder tilrettelæggelse af uddannelsesforløb med færre ECTS, bedre muligheder for efteruddannelse, etablering af professionsmasteruddannelser og uddannelsesspecifik dimensionering, der reducerer antallet af pladser på de kandidatuddannelser, der i dag primært henvender sig til professionsbacheloruddannede.

2) Indeholder den samlede virkning af omlægningen af uddannelser på erhvervsakademiuddannelsesområdet, herunder lukning af top-up-uddannelser, oprettelse af nye 3-årige erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser, etablering af nye 1-årige overbygningsuddannelser, bedre muligheder for efteruddannelse og etablering af praksisfagligt introduktionsprogram (praktikum) for studerende uden en erhvervsuddannelse.

Kilde: Egne beregninger

Velstandsvirkning

Reformudspillet vurderes samlet set at øge BNP med ca. 3,7 mia. kr. i 2030, *jf. tabel 3*. Virkningen følger af et øget arbejdsudbud som følge af tidligere udtræden på arbejdsmarkedet, *jf. ovenfor*.

På længere sigt er det ikke muligt at vurdere den samlede velstandsvirkning af reformen, da det ikke er muligt at vurdere de langsigtede produktivitetsvirkninger ift. de uddannelsesforløb, som tilrettelægges med færre ECTS, men med samme uddannelsesniveau, og hvor der samtidig investeres betydeligt i kvalitet. Det samme var tilfældet i vurderingen af velstandsvirkningen for omlægningen af kandidatuddannelser på 75 ECTS, *jf. for uddybende overvejelser faktaark om velstandsvirkninger af Forberedt på fremtiden I offentliggjort på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside*.

Det bemærkes, at omlægningen af uddannelserne på professionsuddannelsesområdet med etableringen af nye 1-årige professionsmasteruddannelser (kandidatniveau) målrettet jobfunktioner og karriereveje i velfærdsfagene samlet set vurderes at medføre flere dimittender med kandidatniveau (LVU) og tilsvarende færre dimittender med professionsbachelorniveau (MVU), dvs. skift mellem uddannelsesniveauer. Den isolerede velstandsvirkning heraf vurderes at være positiv på lang sigt, svarende til ca. 6½ mia. kr. i 2075, som følge af en højere beregnet produktivitet for kandidater sammenlignet med professionsbacheloruddannede. Dette følger regneprincipper for ændringer i uddannelsesniveauer. Det bemærkes, at det

beregningsteknisk lægges til grund for beregningen af velstandsvirkningen, at løn-niveauet for de nye kandidater med en LVU svarer til gennemsnittet for eksisterende kandidater med en LVU.

Tilsvarende vurderes udfasningen af top-up-uddannelserne som i dag rykker dimittender med erhvervsakademiniveau (KVU) til professionsbachelorniveau (MVU), samlet set at medføre flere dimittender med erhvervsakademiniveau (KVU) og færre dimittender med professionsbachelorniveau (MVU). Denne samlede effekt afspejler den forudsatte aktivitet. Den isolerede velstandsvirkning heraf vurderes at være negativ på lang sigt, svarende til ca. -3 mia. kr. i 2075, som følge af lavere beregnet produktivitet for dimittender fra erhvervsakademiuddannelser sammenlignet med professionsbacheloruddannelser, hvilket ligeledes følger regneprincipper for ændringer i uddannelsesniveauer.

Tabel 3
Velstandsvirkning målt ved strukturelt BNP

Mia. kr., (2025-niveau)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2075
Omlægning af uddannelser på professionsbacheloruddannelsesområdet ¹⁾	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,4	1,3	1,7	1,2
- heraf flere dimittender med kandidatniveau (færre med professionsbachelorniveau) sfa. etablering af professionsmaster-uddannelser	0,0	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-0,1	6,6
Omlægning af uddannelser på erhvervsakademiuddannelsesområdet ²⁾	0,0	0,0	0,0	0,5	1,7	1,5	1,1	1,1	1,2
- heraf flere dimittender med erhvervsakademiniveau (færre med professionsbachelorniveau) sfa. udfasning af top-up-uddannelser ³⁾	0,0	0,0	0,0	0,5	1,6	1,5	0,8	0,6	-3,1
Ændring i studieafslutning	0,0	0,0	0,2	0,3	1,2	1,6	1,4	1,2	1,2
Flere internationale studerende	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
I alt	0,0	-0,1	0,1	0,7	2,8	3,7	3,9	4,1	1,2

Anm.: '1' angiver, at det ikke er muligt at skønne over effekten

1) Indeholder den samlede virkning af omlægningen af uddannelser på professionsbacheloruddannelsesområdet, herunder tilrettelæggelse af uddannelsesforløb med færre ECTS, bedre muligheder for efteruddannelse, etablering af professionsmasteruddannelser og uddannelsesspecifik dimensionering, der reducerer antallet af pladser på de kandidatuddannelser, der i dag primært henvender sig til professionsbacheloruddannede.

2) Indeholder den samlede virkning af omlægningen af uddannelser på erhvervsakademiuddannelsesområdet, herunder lukning af top-up-uddannelser, oprettelse af nye 3-årige erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser, etablering af nye 1-årige overbygningsuddannelser, bedre muligheder for efteruddannelse og etablering af praksisfagligt introduktionsprogram (praktikum) for studerende uden en erhvervsuddannelse.

3) Det er beregningsmæssigt lagt til grund, at udfasningen af de nuværende 1,5-årige top-up-uddannelser vil medføre, at nogle af de dimittender, der i dag opnår professionsbachelorniveau via disse uddannelser, i fremtiden vil afslutte med en erhvervsakademiuddannelse, mens de øvrige tilgår de nye 3-årige erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser og 1-årige overbygningsuddannelser, der kan påbegyndes efter nogle år på arbejdsmarkedet.

Kilde: Egne beregninger